

วัตถุประสงค์ของการสอน (Educational Objectives)

เชิดศักดิ์ ไอรมณีรัตน์

ในการวางแผนการสอน หรือ การประเมินผลนักเรียนทุกครั้ง อาจารย์ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน การมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเป็นการทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทุกคน (ทั้งอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้ออกข้อสอบ นักเรียน ผู้ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ฯลฯ) เข้าใจตรงกันว่าเราทำการเรียนการสอนนี้เพื่ออะไร สอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาของโรงเรียนแพทย์ หรือของแพทยสภาหรือไม่ วัตถุประสงค์การสอนที่ดีมีประโยชน์หลายอย่าง เช่น

- เป็นการแจ้งให้นักเรียนทราบว่า อาจารย์ต้องการให้นักเรียนรู้ หรือทำอะไรได้บ้างภายหลังจากการเรียนการสอน
- เป็นการแจ้งให้อาจารย์ท่านอื่นที่สอนในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ทราบว่านักเรียนได้รับการสอนในเรื่องใดแล้วบ้าง ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนไม่ซ้ำซ้อน
- เป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกสื่อการสอน และรูปแบบการสอน และการประเมินผลที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์การสอนที่ดีนั้นมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การสอนที่ดีต้องมุ่งเน้นที่นักเรียน โดยระบุว่าเมื่อผ่านการเรียนการสอนนี้แล้วนักเรียนจะทำอะไรได้
2. วัตถุประสงค์การสอนที่ดีต้องระบุผลลัพธ์ของการเรียนอย่างชัดเจน ระบุว่าจะใช้ตัวชี้วัดใดเพื่อบอกว่าการสอนบรรลุวัตถุประสงค์
3. วัตถุประสงค์การสอนที่ดีต้องชี้ชัดว่าจะประเมินผลนักเรียนอย่างไร

ในการเขียนวัตถุประสงค์การสอนเพื่อให้มีคุณสมบัติดังกล่าว อาจารย์ต้องระบุสิ่งสำคัญ 4 ประการ (ABCD) ในทุกวัตถุประสงค์การสอน ได้แก่

1. ผู้เรียน (Audience): ใครคือผู้เรียน
2. พฤติกรรมที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ (Behavior): จะสังเกตได้อย่างไรว่านักเรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์
3. สภาพที่ใช้ในการประเมินผล (Condition): จะประเมินผลนักเรียนในสภาวะแวดล้อมอย่างไร
4. ระดับของความสามารถของนักเรียนที่ถือว่าผ่านเกณฑ์ (Degree): นักเรียนต้องแสดงออกถึงความสามารถในระดับใดจึงจะถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์

ตัวอย่างของการเขียนวัตถุประสงค์ในรูปแบบนี้ เช่น

- ภายหลังจากการเรียนการสอนแล้ว นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 สามารถเขียนการวินิจฉัยโรคทางคลินิกที่ถูกต้อง และการวินิจฉัยแยกโรคที่เหมาะสมได้อย่างน้อย 2 โรค เมื่อได้ทำการซักประวัติและตรวจร่างกายเบื้องต้นของผู้ป่วยที่มีอาการปวดท้องเฉียบพลันที่พบได้บ่อยในเวชปฏิบัติ

จะเห็นว่าวัตถุประสงค์การสอนข้างต้นมีส่วนประกอบทั้ง 4 คือ

A: นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 ที่ได้ผ่านการเรียนการสอนในบทเรียนนี้แล้ว

B: เขียนการวินิจฉัยโรค และการวินิจฉัยแยกโรค (ที่ชี้ชัดว่าจะประเมินผลโดยให้นักเรียนเขียนคำตอบ ไม่ใช่เลือกคำตอบจากข้อสอบปรนัย)

C: เมื่อได้ซักประวัติและตรวจร่างกายผู้ป่วยที่มีอาการปวดท้องเฉียบพลันที่พบได้บ่อยในเวชปฏิบัติ (ที่ชี้ชัดว่าจะใช้วิธีการประเมินผลที่ให้นักเรียนตรวจผู้ป่วย (หรือผู้ป่วยสมมติ) ไม่ใช่การอ่านโจทย์ผู้ป่วยจากเอกสาร)

D: เขียนการวินิจฉัยโรคที่ถูกต้อง และการวินิจฉัยแยกโรคที่เหมาะสมอย่างน้อย 2 โรค